RP.63.52.2026

Gdańsk, dnia 27 lipca 2026 r.

Pani
Marta Urbańska
Burmistrz Debrzna
ul. Traugutta 2
77 – 310 Debrzno

Szanowna Pani Burmistrz,

wnioskiem z dnia 13 lipca 2026 r., doręczonym do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku w tożsamej dacie, zwróciła się Pani z prośbą o zajęcie stanowiska odnośnie problematyki dotyczącej dopuszczalności samodzielnego podjęcia przez organ wykonawczy gminy decyzji o umorzeniu, odroczeniu lub rozłożeniu na raty na wniosek dłużnika opłat za pobyt dziecka w żłobku samorządowym w razie spełnienia ustawowych przesłanek umorzenia związanych ze złą sytuacją majątkową lub zarobkową dłużników.

Odnosząc się do treści Pani wystąpienia we wstępie zasadnym pozostaje zwrócenie uwagi na fakt, że charakter prawny opłat za żłobek nie jest jednolicie oceniany w orzecznictwie. Jednakże analiza aktualnego w tym zakresie orzecznictwa sądowego daje dostateczne podstawy do przyjęcia, że opłatę tę zaliczyć należy do środków publicznych stanowiących niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym, o których mowa w art. 60 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 z poźn. zm.). Pogląd ten został wyrażony m.in. przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z dnia 23 czerwca 2020 r., sygn. I FSK 1821/17 oraz z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt I FSK 310/18, a także w wyroku z dnia 17 czerwca 2021 r. wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I FSK 1234/19. Na tożsamym stanowisku stanęła również Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach w piśmie z dnia 12 lutego 2024 r. (sygn. akt WA-023/136/23).

Przyjęcie wskazanej kwalifikacji prawnej ma istotne znaczenie dla określenia właściwego trybu postępowania w sprawach dotyczących przedmiotowych należności. Stosownie do treści art. 64 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych – należności, o których mowa w art. 60, właściwy organ może:*

1) *z urzędu umarzać w całości – w przypadku, gdy zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1-4;*
2) *na wniosek zobowiązanego:*
   a) *umarzać w całości –* ***w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem zobowiązanego lub interesem publicznym,***

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel: (58) 301-86-45, fax: (58) 346-25-15
NIP 583-21-22-408 REGON 190134954
✉ gdansk@rio.gov.pl www.bip.gdansk.rio.gov.pl

b) *umarzać w części, odraczać terminy spłaty całości albo części należności lub rozkładać na raty płatność całości albo części należności –* ***w przypadkach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego.***

Komentowany przepis nie określa, jaki organ jest właściwy do udzielania ulg w spłacie należności. W tym zakresie należy odwołać się do postanowień art. 61 ustawy *o finansach publicznych*. Przepis ten w ust. 1 pkt 4 stanowi z kolei, że *organami pierwszej instancji właściwymi do wydawania decyzji w odniesieniu do należności, o których mowa w art. 60, o ile odrębne ustawy nie stanowią inaczej, są: w stosunku do należności budżetów jednostek samorządu terytorialnego – wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta albo marszałek województwa.*

Mając powyższe na względzie przyjąć należy, że w odniesieniu do należności z tytułu opłat za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez gminę organem właściwym do rozstrzygania spraw dotyczących ich umorzenia, odroczenia terminu płatności lub rozłożenia należności na raty jest organ wykonawczy gminy, tj. wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Podkreślić przy tym należy, że organ ten jest uprawniony do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie zastosowania ulgi w sytuacji zaistnienia przesłanek określonych w art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. a lub b ustawy *o finansach publicznych*. Przesłanki te stanowią materialnoprawną podstawę do zastosowania ulgi i każdorazowo wymagają indywidualnej oceny okoliczności konkretnej sprawy.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że wyjaśnienia udzielane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Gdańsku powinny zostać potraktowane wyłącznie jako stanowisko tut. Izby, które nie jest wiążące zarówno dla wnioskującego o udzielenie wyjaśnienia w sprawie stosowania przepisów o finansach publicznych, jak również dla organów rozstrzygających w indywidualnych sprawach. Regionalne izby obrachunkowe nie posiadają bowiem uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa, lecz jedynie do ogólnej interpretacji przepisów związanych z funkcjonowaniem finansów publicznych.

Z poważaniem

Luiza Budner – Iwanicka
Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Gdańsku

Do wiadomości:
1) członkowie Kolegium w/m,
2) Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej w/m,
3) Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w/m.

Publikacja:
Biuletyn Informacji Publicznej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.